

MILAN POLIĆ

SUVREMENOST VUK-PAVLOVIĆEVA

POIMANJA BUDUĆNOSTI

Sažetak

Svoje poimanje vremena, koje ako je bitno vrijeme izvire iz »budućnosti«, Pavao Vuk-Pavlović izgradio je dvadesetih godina 20. stoljeća. Iako ih on sam tako ne imenuje, ali za to daje dovoljnu osnovu, Vuk-Pavlović razlikuje prirodno i povijesno vrijeme. Prirodno je vrijeme linearno. Ono se očituje tek kao puki neprekinuti slijed jednakovrijednih nebitnih promjena prema nekom »prije« i »poslije«. U prirodnom vremenu nema ni »prošlosti« ni »budućnosti« jer je ono lišeno vrijednosti i svrhe.

»Prošlost« i pogotovo »budućnost« u biti su povijesnog vremena. No upravo zato što izvire iz »budućnosti« povijesno je vrijeme nelinearno, nejednako zgusnuto i ne uvijek na istom pravcu. Povijesno se vrijeme očituje kao ostvarenje vrijednosti s kojima je »budućnost« naslućena. Dakle kao povijesno događanje ili kao događanje povijesnog, a ne kao puko bivanje više-manje istog.

Ostvarenje pak novih vrijednosti nije moguće bez stvaralaštva nošenog vjerom i nadom u ostvarenje vrijednosti kojima je to stvaralaštvo pokrenuto. To znači da je budućnost prisutna u ljudima kao sloboda, ili da ljudi samo kao slobodni još imaju budućnosti.

Vuk-Pavlovićevo poimanje »budućnosti« kao izvora povijesnog vremena ne samo da je bilo na filozofskoj razini nekih njegovih svjetski poznatih

suvremenika, nego je svakim danom, s novim odmacima od znanstvenog redukcionizma, sve aktualnije.

*CONTEMPORANEITY OF VUK-PAVLOVIĆ'S
CONCEPTION OF FUTURE*

Abstract

Pavao Vuk-Pavlović has developed his conception of time, which if it is real time, it arises from 'future', in the 20s of the 20th century. Even though he himself does not name them as such, but provides sufficient foundation for it, Vuk-Pavlović differentiates natural and historical time. Natural time is linear. It manifests itself as a mere uninterrupted sequence of equally worth unessential changes in relation to some 'before' and 'after'. In natural time there is neither 'past' nor 'future', because it is deprived of value and purpose.

'Past' and especially 'future' are in the essence of historical time. Yet, exactly because it arises from 'future', historical time is non-linear, unequally condensed and not always in the same direction. Historical time manifests itself as the realisation of values, which 'future' is conjectured by. Thus, as a historical event or as an event of that which is historical, and not as mere existence of more or less the same thing.

A realisation of new values is not possible without creativity carried by faith and hope in realising the values that set in motion that creativity. This means that future is present in people as freedom, or that only free people still have future.

Vuk-Pavlović's conception of 'future' as the source of historical time was not only on the philosophical level of some of his universally known contemporaries, but gets more and more topical every day by a new moving away from scientific reductionism.

Translated by **Ana Janković**